

Huvudman

Enköpings kommun

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Enöglaskolan i Enköpings kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 23 februari 2022.

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2019 påbörjat en tillsyn av Enöglaskolan i Enköpings kommun. Tillsynen omfattade inledningsvis bestämmelser gällande trygghet, studiero och arbetet mot kränkande behandling. Skolinspektionen beslutade den 4 mars 2020 att förelägga huvudmannen vid vite om 950 000 kronor, att senast den 1 oktober 2020 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister.

Skolinspektionen följde under hösten 2020 upp beslutet den 4 mars om föreläggande vid vite och de brister som framkom i beslutet. Vidare utvidgade Skolinspektionen tillsynen till att även omfatta bestämmelser gällande extra anpassningar, särskilt stöd och studiehandledning på modersmålet.

Skolinspektionen beslutade den 17 februari 2021 att förelägga huvudmannen vid vite om 950 000 kronor att senast den 30 september 2021 vidta åtgärder för att avhjälpa brister gällande extra anpassningar, särskilt stöd och studiehandledning på modersmålet. I beslutet bedömde Skolinspektionen att bristerna gällande trygghet, studiero och arbetet mot kränkande behandling kvarstod, men att huvudmannen vidtog nödvändiga åtgärder för att komma till rätta med bristerna.

Skolinspektionen beslutade därför att avstå från ingripande gällande trygghet,

studiero och arbetet mot kränkande behandling samt att Skolinspektionen vid ett kommande tillsynsbesök skulle följa upp att bristerna åtgärdats.

Skolinspektionen följde under hösten 2021 beslutet om föreläggande vid vite från den 17 februari 2021 och de övriga brister som framkom i detta beslut.

Skolinspektionen beslutade den 23 februari 2022 att förelägga huvudmannen att senast den 3 december 2022 vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna gällande särskilt stöd, studiehandledning på modersmålet samt trygghet och studiero. Vidare tilldelade Skolinspektionen Enköpings kommun en anmärkning avseende brister rörande extra anpassningar och arbetet mot kränkande behandling.

Enköpings kommun har den 3 december 2022 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och anmärkningen. Skolinspektionen har vid tillsynsbesök genomfört intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan, personal i trygghetsteamet och rektorn samt gjort lektionsobservationer. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. åtgärdsprogram, utredningar om behov av särskilt stöd och ordningsregler. Vidare utvidgade Skolinspektionen tillsynen till att även omfatta bestämmelser gällande upprepade och olovliga frånvaro samt förebyggande arbete för studiero. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Enköpings kommun har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningen samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens intervjuer med elevhälsan och lärare framgår inte annat än att elever i behov av stöd i form av extra anpassningar får detta. Av utredning framgår vidare inte annat än att det startas utredningar om särskilt stöd för alla anmälningar som inkommer till rektorn. Av huvudmannens redovisning framgår att utredningar startas och genomförs skyndsamt. Dessa utredningar resulterar i beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram. Av de åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av framgår elevens stödbehov och hur detta ska tillgodoseas. Av Skolinspektionens intervjuer med lärare och elevhälsan framgår att eleverna ges det stödet som beskrivs i åtgärdsprogrammen.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de betygsriterier eller kriterier för

bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 3 kap. 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. (3 kap. 5 § skollagen.)

Om det inom ramen för undervisningen eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 3 kap. 5 § skollagen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt. (3 kap. 7 § skollagen.)

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Om en utredning enligt 3 kap. 7 § skollagen visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen.)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervju med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framkommer inte annat än att de elever som identifierats ha behov av studiehandledning på modersmålet ges sådant stöd och att elevernas behov styr i vilken omfattning studiehandledning ges. Emellertid framkommer i intervju med lärare och rektorn att studiehandledare på modersmål i ukrainska har saknats under en tid men har nu rekryterats och kommer att börja inom kort.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det (5 kap 4 § skolförordningen [2011:185]).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Trygghet och studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens utredning framgår att skolan vidtagit åtgärder för att öka elevernas upplevda trygghet. Skolan har tillsammans med eleverna utarbetat ett förväntansdokument (ordningsregler). Dokument är välkänt på skolan och personal och elever uppger i intervju att elever varit med och utvärderat och omarbetat det och att åtgärder vidtas om det inte efterlevs. Vidare framgår att rektorn startar en utredning i de fall en elev vid upprepade tillfällen stör ordningen eller på annat sätt uppträder olämpligt. I dessa utredningar görs vårdnadshavarna delaktiga och åtgärder sätts in. Av Skolinspektionens observationer och intervjuer framgår att vuxennärvaron i korridorer och på skolgården är hög. Skolan har för de äldre eleverna skapat ett uppehållsrum som är bemannat hela dagarna. Lärare och skolledning arbetar ofta i korridorerna och cirkulerar frekvent bland eleverna. Det framgår av huvudmannens redovisning och intervjuer att skolan gör regelbundna uppföljningar av elevernas upplevda trivsel. Uppföljningarna visar på en ökad trygghet.

Av Skolinspektionens utredning framgår att rektorn initierat och genomfört åtgärder för att öka elevernas studiero. Exempelvis deltar lärarna i Skolverkets utbildning SKUA (språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt) vilket syftar till att främja elevers språk-, läs- och skrivutveckling och därigenom bidra till en ökad undervisningskvalitet. Vidare uppger lärare i intervju att mobilförbudet som införts på skolan haft stor effekt på studieron. Dock uppger elever i intervju att de inte upplever studiero på alla lektioner och av Skolinspektionens observationer framgår att alla lärare inte har förmåga att skapa studiero. Emellertid uppger rektorn i intervju att olika insatser görs för att stärka dessa lärares ledarskap.

Rättslig reglering

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero. (5 kap 3 § skollagen.) Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler. (5 kap. 5 § skollagen.)

Personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. En åtgärd enligt första stycket får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter. (5 kap. 6 § skollagen.)

Om en elev i förskoleklassen eller grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. (5 kap. 9 § skollagen.) Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 5 kap. 9 § ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende. (5 kap. 10 § skollagen.)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Arbetet mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av utredningen framgår att skolans personal gör anmälningar om en elev ger uttryck för att det har blivit utsatt för kränkande behandling. I intervju med lärare framgår att anmälningsförfarandet tydliggjorts och att de på arbetsplatsträffar (APT) diskuterat olika fall för att få en samsyn kring vad en kränkning är. Anmälningar görs i Prorenata (journalssystem för elevhälsan) och dessa går direkt vidare till huvudmannen. Lärare uppger vidare att trygghetsteamet därefter återkopplar till den person som gjort anmälan för att kunna vara till stöd i utredningen.

Rättslig reglering

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Arbetet med frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens inlämnade information och Skolinspektionens intervjuer framgår att rektorn ser till att utreda elevens frånvaro. Skolan har en rutin som är väl känd av lärarna vilken innebär att de ska anmäla till elevhälsan om en elevs frånvaro överstiger 10 procent. Mentor tillsammans med elevhälsan utreder orsakerna till frånvaron och genomför åtgärder för att främja elevens närvaro i skolan.

Rättslig reglering

Om en elev har upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. (7 kap. 19 a § skollagen). Hur omfattande en utredning av frånvaro behöver vara måste avgöras i det enskilda fallet. I vissa fall kan det räcka med en enklare utredning. Ett exempel på det kan vara att vid en längre sjukfrånvaro begära ett läkarintyg. (Prop. 2017/18:182 sid 59.)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredare Erik Almqvist.

Utredare Terese Westin har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Helga Sverrisdóttir medverkat.